

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 60 Lei,
fél évre 30 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Ór-utca 1. sz. küldendők

Kinos őszinteség.

[Folytatás.]

A megoldási módozatra nézve kénytelen vagyok a mai hivatalos, általánosnak is tetsző, de nem mindenkinél őszinte és meggyőződés-szülte felfogással szembehelyezkedni s bármilyen konsternációt szüljön, teljes meggyőződéssel kijelenteni: a) hogy a felekezeti iskolák fenttartásából az egyházra háramló haszon nem áll kedvező arányban az értük hozott áldozattal; b) hogy az alsófoku felekezeti iskolák fenttartására fordított nagy tőkét előreláthatóbban s jóval több eredményt és áldást hozóan is lehetne gyümölcsöztetni egyházunk javára. Merésznék, sokak előtt talán vaknak is tetsző állításomat kötelességemnek tartom érvekkel alátámasztani.

Első kijelentésem igazolására nem hivatkozom részletbajokra: a felekezeti iskoláknál is megtalálható hanyag, kötelességmulasztó, egyháziasság, sőt minden idealizmus nélküli tanítókra, kik kulturbüzdсэнeknek mind megannyi haszonnélküli teher-tételei, nem hivatkozom arra sem, ami már fontos és letagadhatatlan, hogy a felekezeti iskolák hatból cirka egy napot tanítanak kizárólag az egyház számára [vallás-ének], hanem vitatom a lényegét, annak a sokat hangoztatott, megkülönböztetetten jobb, egyháziassabb szellemnek elhatározó fontosságát, amelyre a felekezeti iskolák hívei, mint döntő érvre hivatkozni szoktak. A szellemnek — ha van — feltétlenül életben kell megnyilvánulni. Különösen látható életben kellene nyilvánulni annak a szellemnek, amelyért mai koldus-szegénységünkben is milliókat tudunk áldozni. Tessék bárkinek rámutatni előttem a felekezeti iskolák nyomán a gyülekezetekben támadó megkülönböztethetően jobb egyházi életre! Nem hozok fel szórványos eseteket, amelyekkel pro és kontra lehetne bizonyítani. Csak rámutatok általánosságban a nagy magyar Alföldre, amelynek gazdag gyülekezeteiben kizárólag felekezeti iskolákat találunk! Hol itt a jobb élet? Az egyháziasság sehol sem áll alacsonyabb fokon, a lelkek sivársága sehol sem bántóbb! S aztán visszamutatok Erdélyre, ahol egész a legutóbbi

időig nagyjából állami iskolák voltak, köztudott dolog, hogy az egyházhoz s a templomokhoz való ragaszkodás mégis itt a legnagyobb. Vajjon miért mutat e kézenfekvő példa tükrökre a várakozással ellentétes képet? Azért, mert az alföldi egyházakban megvannak ugyan a felekezeti iskolák, de nincs, vagy legalább is nem volt meg, ami sokkal fontosabb ezek munkájánál, a növendékek és felnőttek vallásos nevelése; egy lelkész képtelen 5—10,000 lelket összetartani, még kevésbé képes ilyen nyáját megelégedésre pásztorálni. Az erdélyi kis egyházakban viszont a lelkész, amellet, hogy az iskolai vallás- és énektanítást elvégzi, akaratlanul is pásztorál, állandó összeköttetésben él híveivel, személy szerint ismeri nyáját s nem történik meg az a fájdalmasan komikus eset, hogy az atyái, bekopogván a paróchiára, 30 éves pásztorától legelső sorban azt hallja: hol lakik, vagy éppen kicsoda maga barátom?

A felekezeti iskolák munkáját elvégezhetik a pásztorok, de a pásztori tisztet, ami fontosabb, lekötöttségük miatt még legjobb akaratuk mellett sem láthatják el a felekezeti iskolák tanítói. Ezért a nélkülözhető felekezeti iskolák számának apasztásával, a szükséghez képest, szaporítani kellene a papok s általában a pásztori munkát is végző hittanítók és kántorok számát. Ez lenne az általánosan képzelt megoldási módozat. [Kisebb egyházakban a lelkészek végeznék a vallás- és énekoktatást, nagyobb helyeken önálló kántorok segédkeznének s ahol a helyzet azt kívánná, ezek mellé hitoktatók, vagy akár újabb lelkészek is adatnának. Ilyen átszervezéssel megvalósíthatnánk az utazó, mondjuk propaganda lelkészek intézményét is!]

Arra kérdésre, hol adhatók fel nagyobb veszély nélkül a felekezeti iskolák, könnyű a felelet! A szinmagyar s általában olyan városokban és községekben, ahol a magyarság kompakt tömegben él, az állami iskolák nyelve is csak magyar lehet s ahol a nemkívánatos hatásokat a környezet akaratlanul is ellensúlyozza. A veszélyeztetett helyeken, ahol iskoláink feladása anyanyelvünk feladásával s az asszimiláció veszélye-

vel egyet jelentene, utolsó baninkig ragaszkodnunk kell iskolatartó jogunkhoz. Egész természetesen minden áldozat árán tartanunk kell a szükségleteinket ellátó felsőbb iskoláinkat, melyeknek költségeit most már könnyebben tudnánk fedezni, mert épen módosabb egyházaink tehermentesülénének az iskolák feladásával.

Meg vagyok győződve, hogy egyházi életünk az iskolák feladását nem sinylené meg, sőt, ha mi papok és a segítségünkre siető hittanítók lelkiismeretesen dolgoznánk, az iskolákban és azokon kívül, munkánk eredménye és áldása egy évtized alatt gyülekezeteinken nagyon meglát-szana. S aztán — ami nagyon fontos — egy olyan frontra sikerülne ezáltal áttolni védőseregünket, ahonnan semmiféle ürüggyel, vagy machinációval sem lehetne azt sem ellenséges kormányoknak, sem feltűrkerekedhető egyházellenes társadalmi irányzatoknak kiszorítani. A jövő ködében áll előttünk, nem tudhatjuk, mi vár reánk a fátyol mögött, jöhet szembe velünk jó avagy gonosz, de bölcssek csak akkor leszünk, ha a legrosszabbra is készen tartjuk magunkat.

Ardai Aladár.

[Vége.]

A „Kinos őszinteség”-hez.

Jól tudom, hogy Arday Aladár cikke komoly meggyőződésből és egyházunk iránt való igaz és buzgó szeretetből fakadt, de lényegeivel, a felekezeti iskolákra vonatkozó részével homlokegyenest ellenkező véleményem van, melynek minden félreértés kikerülése végett kénytelen vagyok kifejezést adni. Nem érthetek egyet arra nézve, hogy a felekezeti iskolák fenntartásából az egyházra háramló haszon nem áll arányban az értük hozott áldozattal és ebből az következő, hogy az iskolák számát apasztani kell.

A cikk egyik érve, hogy iskoláink hat napból csak egyet tanítanak az egyház számára, nagyon relatív és nagyon ingatag. Helyenként, osztályonként és egyénenként változó. De bár így legyen is, még mindig legalább kétszerannyi időt, értékben pedig sokkal többet fordíthatunk a vallástani tanításra, mint az állami, vagy más iskolákban. Hogy egyebet ne említsek, mi külön órákon tanítjuk a vallást és külön az egyházi éneket, míg az állami iskolában csak együtt tehetjük és legtöbbször e két tárgyra sem kapunk annyi időt, mint amennyi egyre szükséges volna. És erre is csak a többi órák után, mikor már jóval kevesebbet ér. Legalább nagyobb helyen, városban így van. Mi azonban iskoláinkban nemcsak tanítunk, hanem vallásos szellemben nevelünk. Azt tesszük akkor, mikor minden napot vagy félnapot imád-

sággal, egyházi énekkel kezdünk és végzünk és gyermekeinket reggelenkint templomba visszük. Más iskolákban ezekből alig van meg valami; legfeljebb csak a régi állami iskolákban, vagy elvétele az újabbakban azért, hogy a mi iskoláinkkal a versenyt felvegyék, de csak addig, míg lesz ki-vel versenyre kelni.

Ardai vitatja, hogy az egyházi szellem jobb volna ott, hol felekezeti iskolák vannak, mint ahol nincsenek és például az alföldi vagy az erdélyi kis egyházakat állítja szembe. Abban egyet-értünk, hogy a lakosság számaránya szerint a kis egyházakban nagyobb a buzgóság — bár általánosítani itt sem lehet, mint a nagyobbakban. De ennek — azt Ő is jól látja — nem a felekezeti iskola az oka, hanem a gyülekezetek nagy lélekszáma és a városokkal együtt járó destruktív hatások, melyek ott sokkal több eredményt érnek el, mint a falu elszigeteltebb és egészségesebb szellemi levegőjében. Remélem, senki sem állítja, hogy a városi hiveink buzgósága mélyebb volna, ha felekezeti iskolák nem lettek volna? Viszont az erdélyi falvak lakóinak egyháziassága nem kis részben azzal magyarázható, hogy a mai felnőttek legnagyobb része még az akkor meglevő felekezeti iskolában nevelkedett. Nem elég jó, buzgó és egyházas a nagyobb községek és városok lakossága? Vajjon milyen lenne, ha felekezeti iskolái sem lettek volna, ha a lelkész, vagy lelkészek mellett nem állott volna ott az iskola, a tanítók, mint munkájának megalapozói és segítői?

Szó van a cikkben nélkülözhető felekezeti iskolákról, melyek könnyebben feladhatók olyan helyeken, hol a magyarság kompakt tömegben él és ahol az iskolák nyelve csak magyar lehet. Csak azt kérdelem, vajjon nélkülözhetők, feladhatók-e iskoláink azokon a nagyobb tiszta magyar helyeken, hol az állam most állította fel és fejleszti nagy erővel a maga iskoláit? Vajjon tenné-e ezt akkor, ha a mi iskoláinknak nem volna reánk elég haszna és a kétféle iskola között semmi különbség nem volna? És vajjon olyan nagyon biztosak lehetünk-e az iskolák magyar nyelve felől, mikor pl. van iskola, hol már a számtant sem magyarul tanítják?

Iskoláink legalább részben való — feladhatóságának indoka, hogy így nagy anyagi teher-től szabadulunk meg, illetve a megmaradó összegekből fenn tudnánk tartani a középiskolákat és szaporítani tudnánk a lelkészi, vallástani állások számát s így javíthatnánk a közszellemet.

Tehát az első indok anyagi. Nézzük ezt közelebbről. Ha feladnánk az egy, vagy két-három, esetleg négy tanerős iskolákat, azokban az egyházakban a vallástani tanítást a lelkésznek kellene végezni, tehát a tanítói fizetésekre fordított tete-

mes összeg felszabadulna. Vajjon könnyű volna-e ezt a középiskolákra vagy más egyházak céljaira fordítani. Alig hiszem. Hiszen most is azt tapasztaljuk, hogy hiveink a saját iskoláikért meghozzák a tőlük telhető áldozatokat, de más, általunk nem látott célért nem szívesen áldoznak. De nézük a nagyobb egyházakban mutatkozó lehetőségeket és vele a másik — mondjuk — szellemi indokot. Itt a felekezeti iskolák feladásával szükségessé válnék vallástanító lelkészeknek, s. lelkészeknek a beállítása. De honnan vennénk most elegendő számmal őket, mikor éppen ezekbe az egyházakba részben hasonló célra: középiskolai vallástanításra a régi állásokra sem lehetett s. lelkészt kapni. Tehát a vallástanítók nem lehetnének mások, mint akik ma is legnagyobb részben elemi iskolai tanítók. Kérdem: több eredményt érnének-e el, jobban kifejlesztenék-e az egyházi szellemet az idegen iskolákban, mint a magunkéban és a mienkben? A tapasztalat az ellenkezőjét mutatja még sokszor ott is, ahol a mi tanítóinkkal szemben s. lelkészek végzik is a munkát, mert a vallás a növendékeknek a mi iskoláinkban a legelső.

A tapasztalat azt is mutatja, hogy a rég feladott iskolákat is kezdik rettentő erővel visszaállítani — még az idézett Erdélyben is — sőt a budapesti egyház is elhatározta, hogy felekezeti iskolát alapít, pedig ott nincsenek más nemzeti hatások és a vallástanító lelkészek szervezete mintaszerű.

Teljesen egyetértek Arдай Aladárral abban, hogy egyházi életünkben és iskolánkban van a hiány és fogyatkozás. De ebből én nem azt a következtetést vonom le, hogy adjuk fel az iskolákat, — mert ezzel a hiányok pótlásának és a javításoknak az alapját döntենék le, — hanem ellenkezőleg azt, hogy fejtsünk ki minél intenzívebb, mélyebb, buzgóbb lelkimunkát tanítóink és növendékeink között az iskolában, addig, míg az iskola a miénk! A nagy javítást éppen a gyermeki lelkékben kell elkezdni és megalapozni s ezt legkönnyebben a mi iskolánkban tehetjük. Erre nézve, hogy a régi eszközök közül csak egyet említek, a gyermekek állandó templomba járását mindenütt visszakell állítani!

Arдай csak az egyházra háramló hasznát vizsgálta iskoláink fenntartásából és teljesen figyelmen kívül hagyta a még fontosabb, — mert egyetemesebb — faji, nemzeti indokot. Én nem habozom kijelenteni, hogy iskoláinkat ma elsősorban ebből a szempontból nézem, védem és éretjük ezért aggódom. Mert nem az a magyar iskola, melyben magyarul tanítanak, hanem egyedül csak az, melyet fajunk vezetői irányítanak. És mert áhitattal látom azt a nagy missziót, melyet a gond-

viselő Isten nemzetük művelődésében annyiszor reánk: reformátusokra bízott és boldogan adok hálát a kegyelemért, mellyel most is erre hívta el egyházunkat és amellyel minket is e nagy feladatnak munkásaivá tett. Dicsőségnek tekintem ezt, melynek fényében eszembe sem jut azt kutatni, háramlik-e haszon reám, mint egyházra, hanem örömmel vállalom azt, mint Krisztus az ő áldozatát, még akkor is, ha áldozatul kellene adni magunkat érte!

Debreczeni István.

Szemle.

Kulturadó. A bihari egyházmegye gyűlésén egyik vidéki kurátor atyánkfia szóba hozta a 20 leies adót és kifejezést adott a vele járó nehézségeknek és az ellenzékieskedők véleményének. Bizonyos, hogy felszólalása az éppen akkor tárgyalt ügynél nem volt szabályszerű, ami miatt előbb szóhoz sem juthatott, majd pedig a kulturadó mellett elhangzott lelkes beszéd izzó szent hevével némittatott el. E beszédnek magam tapsoltam legjobban, de mégis sajnáltam volna, ha csak ezzel ért volna véget az ügy, mert láttam, hogy a felszólalónak megnyugvást nem adott és többeknek az arcáról hasonló érzéseket és gondolatokat lehetett leolvasni. Igazán szerencse volt, hogy közben püspök urunk megjelent és nagy bölcsességgel nyugalmat szerzett a nyugtalanokodóknak és alkalmat adott ennek kifejezésére is. — Közben pedig mindnyáján alkalmat nyertünk két tapasztalatra és tanulságra. Megláttuk ugyanis azt, hogy hiveink között még ma is sok félreértés van ez adó körül, ami sok ellenszenvnek szülője. Még ma is sokan nincsenek pl. tisztában a lélekszám szerint való kifejezéssel. De megláttuk azt is, hogy az egész ügy végrehajtása körül sok hiány van. Már a múlt évben a 30 leies adó szóbakérülésekor többen hirdették velünk együtt az előkészítő propaganda, agitáció fontosságát és szükségességét és mégsem történt semmi, ami miatt a 20 leies adó is éppen ott és úgy találta az egyházakat, mint a 30 leies. Sőt akkor sem történt ez irányban semmi, amikor a kerületi gyűlés a 20 leies adót elhatározta. Püspök urunk már nem tehetett semmit, nem jelenhetett meg egy pásztorlevél sem, nem indult meg semmi akció és a lelkészek mindenütt egyedül állanak kitéve egyetemes egyházi érdekeinkkel együtt sok kellemetlenségnek. Ezt a hiányt azonban még pótolni lehet és pótolni kell, még pedig minél előbb! Feltétlenül ki kell adni egy alkalmas propaganda iratot, mely az egész kérdésben felvilágosítást adjon, iránta szeretetet, lelkesedést keltsen és végrehajtását elősegítse, megkönnyítse. — Bölcs határozatot hozott e tekintetben a bánáti egyházmegye, midőn a ki-

vitelt bizottságra bízta, de ahol ezt nem tették meg, a hivatkozott nagy számmal szétesztandó irat felértékelhetetlen eredménnyel járna.

A bánati egyházmegye közgyűlése.

Május 24-én tartotta a bánati egyházmegye III. közgyűlését a temesvári egyház templomában. Az egyházmegye 21 egyházból 16-nak képviselőit láttuk együtt. Öröndetes, hogy a világiak csaknem többen vannak a lelkészeknél.

Szabolcska Mihály esperes imádkozott, mely után Székely József gondnok tartalmas megnyitója következett. Férfinak állásfoglalás volt ez, református iskoláink mellett. Örömmel hallgattuk.

Esperes ur jelentésében történelmi visszatekintést vet a bánati református egyházak keletkezésére

Esperesi látogatás volt 13 egyházban. Itt-ott lehangelő jelenség is mutatkozik, de felemelő is bőven akad.

Mosnica harangokat készített. Igazfárván mintaszerű Nemes Elemér lelkész tevékenysége; Lugoson eleven egyházépítő munka folyik; Szapárifalva ősz pásztora, Rácz Károly (56 éves lelkész) ifjúi munkakedvvel dolgozik; Szigetfalun Telegdi László főgondnok áldozatkészsége és munkássága nyomán újjászületik ez a kis egyházunk. Végvár a múlt év folyamán 100,000 Leit meghaladó, tisztán az áldozatkészségből gyűlt összeggel templomot, iskolát, lelkészi és tanítói lakásokat, orgonát javított, új harangokat szerez. Ezenkívül még a múlt ősz folyamán olyan adókulcsot fogad el egyhangulag, mellyel a 20 Leies közigazgatási adónál jóval magasabb összeget vállal magára s abból rendezi tanítói fizetését is, már ez év januárjától folyósítja is.

A 20 Leies közigazgatási adó kérdését egyházmegyénk úgy látja megoldhatónak, ha a lelkészeket nem hagyja magukra, hanem kiküldött bizottságok intézik el ezt a legfontosabb ügyet, melytől iskoláink s általuk a ref. egyház léte függ.

Az iskolákról Zöld Mihály tanügyi előadó jelentett. Tankötelesek száma [6-12 év] 2399. Ezekből iskolázatlan 109. Állami iskolába 1364, református iskolába 721, más jellegűbe 205 jár. Nem magyar nyelvű iskolába kénytelen járni 59. Református iskola csak 8 egyházban van. Ebből is kettő leányegyházban. Több tanerős csak a végvári 5 tanítóval és 316 növendékkel és a kisperegi 3 tanítóval és 240 növendékkel. A többi egy-egy tanerős, de fontos hivatást teljesítenek Szemlakon, Resicabányán, Szigetfalun, Valkányban (leányegyház), Nemetperegén (leányegyház) és Csávos-Módon.

Az iskolai rendeletek kapcsán közgyűlésünk elhatározta, hogy a kerület hivatalos közlönyét minden iskola rendelje meg a beíratási díjak terhére.

Szavazatbontó-bizottság jelentéséből megtudjuk, hogy Bálint Miklós resicabányai gyár-igazgató világi, Szondy Géza kisperegi lelkész pedig lelkészi tanácsbírákka választottak. Örömmel látjuk őket tanácsbírói karunkban.

Közgyűlés ügyesszé választja Szeless Gyula lugosi törvényszéki tanácselnököt, kerületi képviselőkké világi részről ugyanőt, lelkészi részről pedig Zöld Mihály végvári lelkészt.

Megerősíti egyházmegyénk állásaikban Nagy Árpád, ifj. Zöld Zoltán, Kádár Károly végvári és Ercse Miklós resicabányai tanítókat.

Több apróbb ügy tárgyalása után Domján Lajos számvevő 22 jelentése következik az egyházak 1922. évi számadásáról és 1923. évi költségvetéséről.

Örömmel és testvéri szeretettel fogadja egyházmegyénk id. Zöld Zoltán tanítóképviselő jelentését arról, hogy az egyházmegyei tanítóegyesület megalakult s úgy az elnökké választott id. Zöld Zoltánra, mint a tanítóegyesület működésére Isten áldását kéri.

A tárgyalást délután egy óra tájban rekeszti be esperes ur.

Gyűlés után társasbéd volt, hol a jól végzett munka boldog érzésével hallgattuk Szabolcska Mihály és Szondy Géza pohárköszöntőit, hogy azután a szélrózsa minden irányában elsiessünk haza, a mieinkhez.

Zöld Mihály.

Egyházi hírek

Iskolai államsegélyek. Ismét elhangzott egy miniszteri ígéret, mely reményt nyújtott a felekezeti iskolák segélyezésére. Anghelescu közoktatásügyi miniszter megjelent a június 2-án Hosszúfaluban tartott általános tanítói gyűlésen, ahol a magyar felekezeti iskolák érdekében elhangzott felszólalásra kijelentette, hogy a kormány mindent demokratikusan intéz el és megígérte, hogy a felekezeti tanítók is fognak államsegélyt kapni.

A magánvizsgák engedélyezése. Ismeretes, hogy a felekezeti iskolákban a miniszter megtiltotta a magántanulók vizsgázását. A tiltó rendelet, mely a tanév vege előtt alig egy hónappal jelent meg, kellemetlen helyzetbe juttatta úgy az intézeteket, mint a növendékeket, kik közel állottak ahhoz, hogy az egész évet elveszítsék. Néhol a főigazgatóság megengedte, hogy felvételi vizsga után nyilvános tanulókat iratkozzanak be és úgy végezzék be az évet. Végre pedig az egyházak kiküldötteinek közbenjárására a miniszter a régi iskolák magántanulóinak engedélyt adott a magánvizsga letételére, de a bizottság elnöke csak az ő képviselője lehet.

Az éozáró vizsgákra nézve a kormány több új rendeletet adott ki. Az elemi iskolákban eltörölte a vizsgákat, csak az utolsó osztályban hagyta meg, illetve városban a IV-ik osztályban is. Ezeken a vizsgákon a tanfelügyelőség, illetve

a miniszter megbízottja is jelen lesz. – A szokásos nyilvános, ünnepélyes vizsgákat mi természetesen minden osztályban megtarthatjuk. A középiskolákban a IV-ik osztályban is lesz egy érettségi vizsgához hasonló vizsga és csak az mehet a felsőbb osztályokba, aki ezt sikerrel leteszi.

924 Lei, a jákóhodosiból 390 Lei, a hegyközpályiból 100 Lei, paptamásiból 1650 50 Lei, az élesdiből 210 Lei, a hegyközszáldobágyiból 20 Lei, a fugyivásárhelyiből 40 Lei, a hegyközujlakiból 290 + 20 Lei (két ízben), a szalárdiból 460 Lei a biharszentjánosiból 15 Lei, a mezőtelkiből 194 Lei, a posalakából 40 92 Lei, nagyszántóiból 485 Lei, a borsiból 200 Lei, a kisszántóiból 80 Lei, a nagyvárad-i egyházközség adománya 300 Lei, Fekete Sándor ur adománya szintén Nagyváradról 25 Lei. A presbyterium az adományokat Emlékkönyvében hálás szívvvel megörökítvén, azokért ez uton mond köszönetet a gyűjtés ügyében fáradozó nagytiszt. lelkész uraknak is, az adományozó hittestvéreknek és más jószívű adakozóknak is. Holkó József, lelkész.

Lelkészházasság. Szücs József fekete-gyarmati kollegánk több évi özvegység után f. hó 13-án esküdött meg Kálmán Erzsébettel Nagy-Szalontán.

Felvételei hirdelmény a nagyvárad-i református leány-internátumba. 171–1923 Felvételnél a nagyvárad-i középiskolákba járó leánynövendékek, vallásfelekezeti különbség nélkül. Az ellátási díj havi 650 leiben van előirányozva, fenntartva az árak emelkedésének megfelelő díjemelést. Hozni kell ezenkívül minden bentlakónak havonként 10 kg. kenyérlisztet, 5 kg. 0. és lisztet, 5 kg. burgonyát és 1 kg. zsírt. Ezen természetbeni járandóságok egész évi mennyiségének fele a beiratkozáskor és fele február hó 1-én szolgáltatandó be. Felvételért a nagyvárad-i ref. tanítónőképző-intézet igazgatóságához címzett 1 leu és 25 bani bélyeggel ellátott, orvosi bizonyítványát és a szülők vagyoni állapotát igazoló községi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényben kell folyó évi június hó 30-ig folyamodni Oradea-Mare (Nagy-Várad), 1923 május hó 15. Nagy Vilmos s. k., igazgató.

A nagyvárad-i református polgári leányiskola igazgatósága a közoktatásügyi miniszter ur 62,379–1923. sz. engedélye alapján ezúton is felhívja a szabályszerűen beírt és I. félévben levizsgázott magántanulóit, hogy az e hó 25-én hétfőn reggel kezdődő írásbeli és szóbeli magánvizsgálatra jöjjenek be, mert ebben a tanévben kivételesen még nálunk vizsgázhatnak. Nagy Vilmos s. k., igazgató.

Papóczy Zoltán lelkészünk közli, hogy a LXXV. zsoltár dallama helyett a CXXXV. zsoltár ismert dallamára énekelhetők a 9., 77., 122., 139. és 193. sz. dicséretetek.

Előírásnak megfelelő román-magyar szövegű

polg. isk. bizonyítvány

fiom, fiam és könyvpapíron nyomva, beszerezhető: BÉRES KÁROLY könyvnyomdájában Nagyvárad, Ferdinand király (Rákóczi-út) 14. **darabja:** 1 Leu 50 bani

Felvételei hirdelmény a nagyvárad-i református leány-internátumba. 170–1923. A nagyvárad-i ref. tanítónőképző-intézet és polgári leányiskola igazgatótanácsa az 1923–24. isk. évtől kezdődőleg

Szombati-Szabó István lugosi lelkésztársunknak, a kiválóan tehetséges fiatal költőnek arc-képét, családjának képét és ígéhirdetésének színterét: a művészi lugosi templomot mutatja be a Vasárnapi Ujság május 27. száma. „Az erdélyi írók otthon” c. sorozatában harmadiknak írva róla az erdélyi írók között. Meleg hangon méltatja, megemlítve, hogy Életem c. karácsonykor kiadott kötete teljesen elfogyott anélkül, hogy könyvárusi forgalomba került volna és most készül a 2-ik kiadása. Biztos tudomásunk szerint azt is hozzátehetjük, hogy a kötet anélkül is fogyott el, hogy a lelkésztársak nagyobb számban megrendelték volna, sőt legkevesebben éppen a lelkészek fizettek elő. Fájdó érzés fog el, ha akár arról az oldalról nézzük, hogy az irodalomért árva magyar irodalmunkért oly keveset áldozunk, akár ha arra gondolunk, hogy csak ennyire tudjuk értékelni, méltányolni és támogatni egymást. Az Életem II. kiadásaival együtt jelentek meg régi japán költők műveiből készült fordításai is. – A Vasárnapi Ujság legelső helyen közli Este van c. ügy tartalmában, mint formájában eredeti, színes, családias hangulatu szép költeményét.

Nyilóács nyugtázás és köszönet. A múlt év nyarán leeggett pelbárhidai ref. lelkész lakás felépítésére részint az esperesi, részint az egyes lelkészi hivatalok útján az alábbi kegyes adományok folytak be: a bihari ref. egyházközségből

fiu-internátust is fog fenntartani. Felvétetnek a nagyvárad középiskolákba járó tanulók, vallásfelekezeti különbség nélkül. Az ellátási díj *havi 500 lei-ban* van előirányozva, — fenntartva az árak emelkedésének megfelelő díjemelést. Hozni kell ezenkívül minden bentlakónak *havonként* 10 kg. kenyérlisztet, 5 kg. 0. és lisztet, 5 kg. burgonyát és 1 kg. zsírt. Ezen természetbeni járandóságok egész évi mennyiségének fele a beiratkozáskor és fele február hó 1-én szolgáltatandó be. Felvételért a nagyvárad ref. tanítónőképző-intézet igazgatóságához címzett 1 leu és 25 bani bélyeggel ellátott, orvosi bizonyítványát és a szülők vagyoni állapotát igazoló községi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényben kell folyó évi június hó 30-ig folyamodni. Oradea-Mare [Nagy-Várad]. 1923 május hó 15. Nagy Vilmos s. k., igazgató

Hivatalos rész.

811—1923. szám.

A kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi Hivataloknak.

Tisztelettel közlöm, hogy a folyó évi június 1-től kezdődőleg az új énekeskönyv példányonként 35 leiert szerezhető be. Ennélfogva a megrendelés alkalmával ezt a körülményt figyelembe venni méltóztassék, hogy utánpótlásoknak szüksége ne forduljon elő. Az énekeskönyv árának emelését feltétlenül indokoltá tette az a körülmény, hogy a befektett jelentékeny tőkének a kamatát a mai súlyos pénzügyi helyzetben a hitelező pénzintézet oly mérvben emelte föl, hogy nagyobb anyagi veszteséget csak az énekeskönyv árának emelésével lehet elhárítani.

Atyafiságos szeretettel
Nagyvárad, 1923 június 15.

Csernák Béla,
egyházkerületi főjegyző.

Pályázat.

A hegyközszenmiklósi ref. egyház presbyteriuma az üresedésben levő II-ik tanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

Javadalom: 1. Kézpénz az államsegély megérkezéséig 6000, azaz hatezer Lei az egyház pénztárából előre fizetve. 2. Minden élébe járó növendéktől 50 Lei (60—80). 3. Tisztességes ujlakás, kerttel. 4. Esetleg ha románul tud 300—400 Leit biztosíthat

havonként magának a községházánál. Az állás 1923 szeptember 1-ig foglalandó el.

Kötelessége: 1. A reá bizott osztályok vezetése, tanítása. 2. Kántor, esetleg lelkész akadályoztatása esetén azok helyettesítése. 3. Irodai-dolgokban segédkezés.

Pályázat a hegyközszenmiklósi (u. p. Székelyhid) lelkészi hivatalhoz adandó be, 1923 július 8-ig.
Presbyterium.

Nagytiszteletű Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321-1922 sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott

román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat

famentes papirra nyomtatva állandóan raktáron tartom és azokat a következő legjutányosabb áraim mellett hozom forgalomba:

Felvételi napló		íve 2-20	Lei
Előmeneteli és mulasztási napló,	íve 2-30	"	
Haladási napló		íve 1—	"
Iktató-könyv		íve 2-30	"

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is költethetek, a Mulasztási Naplót kötetenként 35 Leiért, a Haladási Naplót 28 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 3 Lei.
Elemi iskolai bizonyítvány ... 10 drb 8 Lei.

10 darabnál kevesebbet nem küldhetek egy nyomtatványból sem.

Választói névjegyzék		íve 1—	Lei
Adófőkönyv		íve 2-50	Lei
Nyugta		10 drb 4	Lei
Ellennyugta		10 drb 4	Lei

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papirokat is legjutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jőnevű könyvnyomdám szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve vagyok
hittestvéri tisztelettel

Béres Károly nyomdatulajdonos,
az „Egyházi és Iskolai Szemle” kiadója
Oradea-Mare - Nagyvárad, Fő-utca 14. szám.

Bibliák és újtestamentumok, énekeskönyvek,

kottás halleluják, bibliai képes albumok, bibliai mondásos fali képek, levélpapírok és levelező lapok, továbbá mindenféle vallásos, építő könyv, irat és traktátus legjutányosabb forrása egész Románia területén az

EVANGÉLIUMI MISSIO IRATTERJESZTÉSE, CLUJ—ROLOZSVÁR
Trefort-utca 13-ik szám, földszint.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.